

ODKRITJE IN PREZENTACIJA STENSKIH POSLIKAV v cerkvi sv. Tomaža na Vrsniku nad Idrijo

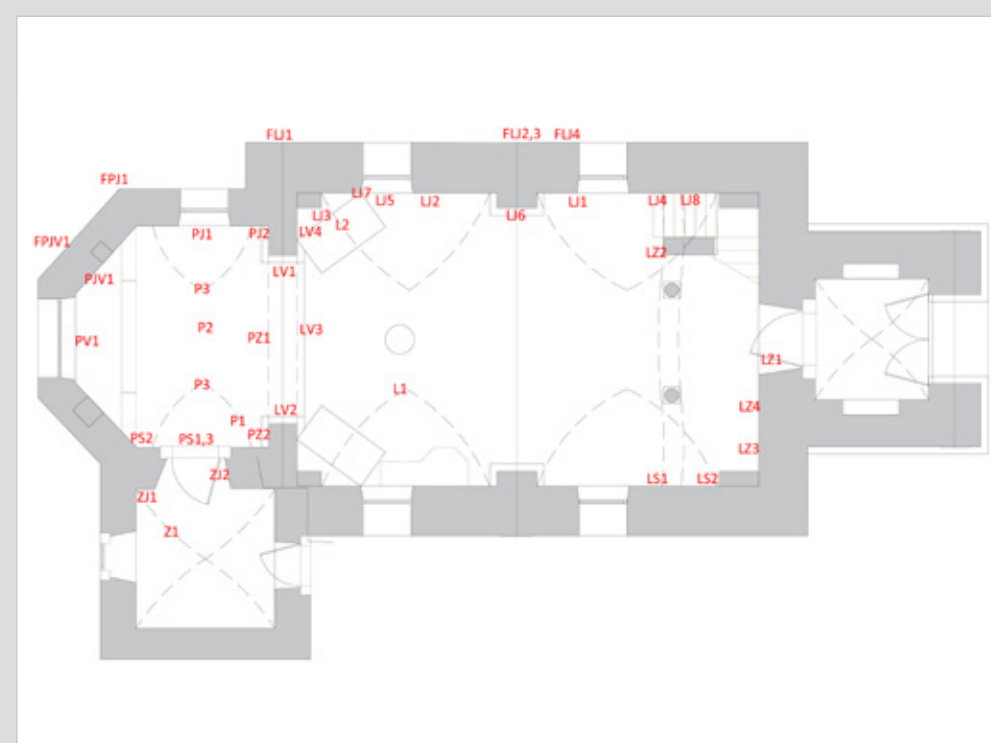
V cerkvi sv. Tomaža na Vrsniku nad Idrijo so bila leta 2020 izvedena sondiranja ometov in beležev, ki so pokazala na prisotnost gotskih poslikav v ladji in baročnih poslikav v prezbiteriju cerkve. Leta 2021 je bilo izvedeno konserviranje in restavriranje izbranega dela poslikav, del (manjši fragmenti) pa je bil ponovno prekrit z ometi. Posegi so se izvajali v okviru projekta popotresne sanacije Posočja, vzporedno s sanacijskimi in gradbenimi deli na objektu.

Ob odkritju fragmentarno ohranjenih in močno poškodovanih poslikav se je postavilo vprašanje o načinu in obsegu njihove prezentacije. Manjši fragmenti gotskih poslikav v ladji (dve plasti) so bili v slabem stanju: naključni, nestabilni in zasigani. Zato so bili po premisleku in v dogovoru s konservatorico le utrjeni, očiščeni in zaščiteni, nato pa prekriti z apnenim beležem in ometom. V ladji se je prezentiralo le večji ohranjeni fragment gotske poslikave s prepoznavnim figuralnim motivom. Po konservaciji se je na njem izvedlo zapolnjevanje vrzeli z ometom in minimalno barvno reintegracijo manjkajočih delov barvne plasti. Ta je temeljila na vizualnem umikanju, »utapljanju« poškodb v ozadje, mestoma pa se je izvedla tudi povezovalna retuša s črtkami. S premišljenim posegom je poslikava ohranila avtentičnost in sledove preteklosti, obenem pa pridobila na berljivosti podobe, ki je pomembna za obiskovalca in gledalca.

V prezbiteriju so bile pod beleži odkrite dekorativne poslikave iz leta 1744, ki so skupaj z arhitekturnim okrasjem in elementi (pilastri, rebra, oboki) predstavljale »ljudsko baročno« dekoracijo prostora. Ker je šlo za vprašanje prezentacije celotnega prezbiterija, se je v tem primeru - poleg konserviranja in restavriranja poslikav - izvedla tudi delna rekonstrukcija naslikanih dekorativnih elementov (marmorino, vaze s cvetjem, črte, obrobe ...).

Izvedba celotnega projekta je potekala v konstruktivnem dialogu in sodelovanju med številnimi deležniki: konservatorji, restavratorji, gradbeniki, slikopleskarji, župljani. V tem pogledu in - glede na rezultate skupnega dela - predstavlja primer dobre prakse.

Sodelavci: Jerneja Kos - s.p., Mojca Kos - s.p., Maja Cingerle - s.p., Vid Klančar - samozaposleni v kulturi, Anka Batič - ZVKDS RC, Danijela Frelj - študentka restavratorstva, Klara Kos - študentka, Minka Osojnik - ZVKDS OE NG, Marta Bensa - ZVKDS OE NG
Fotografije: ZVKDS RC in Vid Klančar

Slika 1: Tloris cerkve s pozicijami sond.

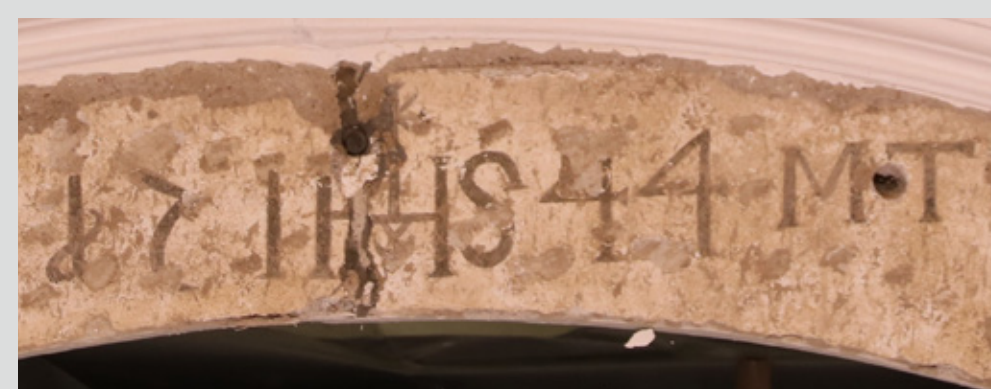
Slika 4: Severna stena ladje pred sondiranjem in pred posegi.

Slika 2: Sondiranje ometov in beležev.

Slika 5: Del odkrite figuralne poslikave na severni steni ladje.

Slika 3: Odkrita letnica na slavolčni steni.

Slika 6: Tri plasti poslikav. Slika 7: Stratigrafija ometov in barvnih plasti.

Slika 8: Med odkrivanjem dekorativne poslikave v prezbiteriju.

Slika 9: Del dekorativne poslikave med kitanjem.

Slika 10: Prezbitirij po posegih in po beljenju.

Slika 11: Med delom na odkritih gotskih poslikavah v prezbiteriju.

Slika 12: Injektiranje.

Slika 13: Odstranjevanje sige.

Slika 14: Odkrite gotske poslikave v ladji po izvedenih posegih.